

Slovenija izhaja vsakite-
den dvakrat, in scer vsaki
torek in petek. Cena za celo
leto po pošti je 4 gold. 40 kr.,
za pol leta 2 gl. 20 kr., za
ene kvatre 1 gl. 10 kr. Ako
se pa iz založnice v Lju-

Slovenija.

bljani na bregu hiš. št. 190
jeme, se plača za celo leto
4 gl., za pol leta 2 gl., za
ene kvatre 1 gl. Za celo-
letno pošiljanje na dom v
Ljubljani se odrajuje še pol
gold.

V torek 12. Sušca 1850.

Austrijansko cesarstvo.

Iz Gorice. Od novega leta sem izhaja v Go-
rici trikrat na teden laški časopis „Giornale di Go-
rizia“. Še popred ko je na svitlo prišel, je ozna-
nil, da hoče obe narodnosti goriške deželice, laško
in slavensko enako zagovarjati. To smo radi slišali.
Se zdi pa, da „Giornale di Gorizia“ hoče svoji ob-
ljubi nezvest biti. Ne moremo ravno reči, da „Gior-
nale di Gorizia“ je protivnik slavjanstva, al vendar
se ne derži vodil enakopravnosti sprejemaje so-
stavke od ljudi, ki enakopravnosti narodov ali ne
razumijo, ali nočejo razumeti. „Mi hočemo govo-
riti od očitne potrebe, da naj se za goriško mesto
in za laške kraje tega okroga laški jezik izklenljivo,
al saj ko prvi jezik uka v šole vpejja“. — „Sla-
venski jezik se ne govori drugod ko po gorah;
nemški jezik je pri nas ptuje blago, katero, če hoče
k nam priti, mora prehoditi prej vse slavenske kraje,
ki nas okoli in okoli od Nemcov ločijo. Tako za nas
ni družega kakor laškega jezika, zatorej naj bo v
mesti in po ravnini laški, po gorah pa slavenski
jezik v šolah“.

Tako piše „Giornale di Gorizia“ v svojem 12.
listu, in enake misli je tudi v dveh poznejih listih
izrekel. Se vidi, da „Giornale di Gorizia“ bi rad
Slavjane miloval, ker jih ne more zatajiti; al ven-
dar je nar bolj vesel, če v laški rog trobi.

Take reči brati, nas je v serce zabolelo. Ljubi
možje, kdo vas sili kaj takega pisati? Al nočete s
svojimi sosedi mirno živeti? Vsi tirjate, da v Go-
rici naj bodo le laške šole, in Slovenec naj se gre
v gore izomikat, kjer ima dozda komaj vsaka tri-
deseta vas eno šolo za majhne otroke, ki se mo-
rebit še slovensko brati ne nauče.

Ste pač nepravredni. Jest nočem preiskovati,
al je Gorica laško al slavensko mesto; gotovo je,
da nekda je bilo slavensko, in da zdaj ni čisto
laško; gotovo je, da na slavenski zemlji stoji, da
ravno tako od slavenskih kakor od laških pridelkov
živi, da je glavno mesto posebne kronovince, in
zatorej tudi sredina izomikanja za Lahe in za Slo-
vence; gotovo je, da je v goriških šolah več Slo-
vencov kakor Lahov, in da slovenski učenci v Go-
rici niso ptujci, da goriške šole niso le vaša last-
nina, s katero bi vi sami smeli ravnati, kakor bi se
vam ljubilo. Ali ste že pozabili vi, ki ste si skle-
nili pravice narodov zagovarjati, kako se v pri-
morji število Slovencov primerja številu Lahov?
In vendar nam Slovencem ne pride na misel vam
kakšne pravice kratiti. Kaj bi vi rekli, ako bi mi
tirjali v Gorici slovenske šole in vam lepi svet dali,
se proti Vidmu pomaknuti, in si tam kod, kakor vam
dopade, laške šole osnovati. Mi nočemo biti nad vami?
Ali smo morde zato ločeni od svojih bratov proti
izhodu, da bi nam ločej kako ptujo narodnost na-
silili? Tega ne verjamemo, kaj takega početi, bi se
moral vsakteri sramovati. Mi se učimo radi laški
jezik, saj je lep in nam potreben; al se bo Lah še
vprihodnič sramoval slovensko učiti?

Ne zamerite mi, da sim se oglasil, in vam od-
kritoserčno resnico povedal, če je niste že poprej
vedili. Ne mislite pa, da mi spimo; ne trosite ne-
zaupnosti, in ne podžigajte razpertije, marveč bo-
dite zvesti svoji obljubi, in spoštujte pravice Sla-
venov, s kterimi in med kterimi živite. Vsi skupej
pa Lahi in Slovenci ne zabimo prigovora: „Chi fa
il conto senza l'oste, per due volte lo farà“.

Zadnič sim primoran še nekaj od naših bogo-
slovcov pristaviti. — Je navada, da bogoslovci čer-
tertrega leta včasih pridigajo, da bi se kaj izurili,
preden bodo stopili na leco, in očitno k ljudstvu
govorili. Kaj mislite, kdo se pri ti priložnosti nar
slabej obnaša? Incredibile dictu! naši Slovenci.
Zakaj pa? bo kdo vprašal. Al so morde taki be-
daki, da se ne znesejo kakor tiče? Kratko nikar.
Vsakteri mora v svojem maternem jeziku pridigati,
in Slovenci ne znajo slovenskega jezika. Pa mende
so tudi zadosti zanikerni, da se ga nočejo učiti. —
In vi gospodje bote šli drugo leto Slovencem pri-
digat? Pojte raj rakom živizgat.

Ljubljana. — a. — Če se po Slavenskem
svetu ozremo, vidimo, da je skor povsod živeje gi-
banje v narodnih rečeh kot pri nas Slovincih. Od
kod, bo kdo prašal, to izvira ker imamo po pri-
meri ravno toliko osredkov, kot naši brati? — Po-
prašam, kako se je na Ruskem narodna zavest obu-
dila? Narod je dolgo spal, pa mestjani. — slasti
Moskave in Petrograda — so s svojim prebudom
polje slovstva in narodne prizadeve oživili. Poljaki
so jeli kmalo čutiti, da so Poljaki in Slavenci, zakaj
Varšava je iskre duha, ki je njo nadušil, celemu
narodu podala; kaj avstrijske Poljce krepi in derži?
ali ne vkljub toliko nesrečam za Slavenstvo še vedno
goreča Krakava? — Veliko in veliko so Čehi pre-
stali in zgubili, nemštvo jih je okolj in okolj zapre-
dlo in stiskalo in vender niso poginuli. Imeli so me-
sto Prago, ki se ni ponemčiti dalo in ki je s svojo
ognjeno stanovitnostjo življenje naroda ohranilo. Od
kod je nadušenje Horvatov in Serbov leta 1848
prišlo? Mislimo, da je bilo v Zagrebu, Novem Sadu
in Karlovcah zbujeno, od koder je tudi prosti narod
prešinilo in mu tisto nezoperstavnost podelilo, pod
ktero so Madžari pri šent Tomazu, Buda-Pestu in
na rimskih nakopih pocepali, kteri se je nemški Du-
naj vклонiti mogel.

Pa ravno te tako hasnovite narodne centrali-
zacie se pri nas ne najde. Vzrok te pomankljivosti,
pa ni naše razdeljenje v več dežel al kronovin*), saj
so bili popred tudi Serbi mnogo razcepleni; le slabi
duh naše Ljubljane nam dobičke jemlje, ki jih naši
sorodni bratje vživajo. Zares, kdor oterpnost tega
mesta za slovensino premišluje, se mu misel vrine,
al je resnica, da se 1850 piše. Sred slovenskih
pokrajin, delječ od Lahov in Nemcov bi bilo misliti,
da bo Ljubljana kot naj veči mesto na čelo jugo-
slavenstva stopila in mu naj terdnša podpora bila.
— Pa vkljub svoje dobre lege to mesto slovensčini

*) Vender tudi mnogo pripomore.

dosti bolj kot majhno Celje ne pomaga. Samovladno spanje ga še ni popustilo, le toliko smemo reči, da ga popusati jame.

Pa kako je to, bi vtegnul kdo prašati, da je vstavni duh Ljubljano tako malo zadel; saj zna tudi novine brati, saj mora svojo lastno potrebo spoznati? — Dva vzroka to reč razjasnita. Pervi vzrok so bile nemške Ljubljanske novine. Po 15. sušcu 1848 so razne sestavke prinesli, ki so bolj glave zmedli, kot razvedrili. Zdaj je Ljubljancanka terdila: Nemško, nemško! brez Nemčije ni Avstrie! zdaj se je zopet kak previdniši mož oglasil in pravice naroda v brambo vzel. Ni čuda, da so ti nasprotni sestavki Ljubljance na misel pripravili, da je besedovanje o slovenščini gola oencarija. Novice so scer nove okoljstave dobro umele, pa malo Ljubljancev jih je bralo; bolj so prostega mestnjana podučile. Tudi za druge slavenske novine se Ljubljancev zmenul ni, deloma, ker jih zastopil ni, deloma, ker so ga malo zanimale. Kako so pa vunajni nemški časniki enakopravnost zastopili, se je že vsak lahko prepričal, če je le eno stran tih ostudnih listov prebral.

Drugi vzrok je, da ima Ljubljana mnogo tujih in potujčernih uradnikov. Zazdeva se nam, da te gospode več lena tožljivost, kakor pa njih postava od slovenščine vleče. Mogli bi se, ker tega pred niso storili, učiti; pa to se jim ne ljubi, tedej se izgovarjajo, kakor se morajo in namesti narodno reč podpirati jo večidel podkopati skušajo.

Vender s temi besedami ne rečemo da bi vsi Ljubljancev za domače reči oterpanjeni bili. Marveč se tudi med njimi naj iskrenejši rodoljubi znajdejo. Sploh je pa vonder ljubezin do domačega še na nizki stopnji. Brez dvombe uradniki najslabši izgled dajejo. — Se ve, da ne govorimo od vsih, marveč tudi prav goreče rodoljube med njimi poznamo. Upamo prav terdno, da se bo domorodni duh če dalje bolj tudi v Ljubljani vkoreninil, ker vidimo da se čim dalje toliko bolj razprostira.

Ljubljana. Iz dunajskih novin zremo, da se je na Krajskem med vsimi avstrijskimi deželami naj več umorov in pobojev prigodilo; drugih hudodelstev se je pa skorej povsod več, tako da na skupno število prebivavcev posameznih dežel le na Koroškem, v Terstu, Istriji in Gorici manj hudodelnikov pride kakor na Krajskem.

Ljubljana. Neradi se vtikamo v duhovske reči; al ene pridige vonder moramo omeniti, posebno zato, ker v politiške reči sega, in še bi bili molčali, ako bi se od nje zdaj po Ljubljani in kakor čujemo tudi po deželi toliko ne govorilo. Že 24. februarja je en častiti pater svoje poslušavce s sledečimi besedami na prihodnjo nedeljo k pridigi povabil: „Danes teden pa vas obilno povabim, peljal bom vas na železno cesto; nobenemu vas ne bo treba nič plačati, jez bom za vse plačal“. Zbralo se je 3. marca res precej poslušavcev, med njimi tudi nekteri radovedneži. Pater pride na prižnico, začne pridigati in res kmalo od železne ceste govoriti začne, pravi med drugim, da so vsi delavci na železni cesti v hudičevi službi itd., ker je namreč „Bog hudiča v Englund poslal, tam, kjer so kunštni možje, da jim je v misel dal železno cesto narediti“. Bog je bil tedaj, ker je „hudiča v Englund poslal“, prvi vzrok železne ceste, ktere namen je kolikor mogoče ljudi v peklo pridobiti. Strašno zlo mora tedaj Bog po tem takim želiti, kolikor mogoče ljudi pogubiti. V sedajnih časih in še kaj takega iz prižnice čuti, to je zares preveč! Menimo, da tako vpitje sveto-

petcev veri ne koristi, marveč jo podkopuje, ker vsak človek, ako kaj takega čuje, molče z glavo majati mora.

Koroško. Od ministra pravosodja so bili na Koroškem sledeči pri sodniških gosposkah zvoljeni: Za asesore deželnih sodnij:

Kantonski sodnik v Beljaku Jovan Petrič; svetovavni protokolist mestne in deželne pravice v Terstu Vincenc grof od Welsersheimb; kriminalni aktvar mestne in deželne pravice v Celjovcu Jožef Teisinger; sodnik in kantonski komisar v Albeku Jovan Draš; aktvar e. k. kantonskega sodništva v Hermagori Miroslav Cerin, in namestnik kantonskega sodnika v Osiahu Rudolf Klement; vsih šest pri deželnem sodništvu v Celjovcu.

Za kantonske sodnike družega reda: Namestnik kantonskega komisarja v Terbižu Jožef Fræs od Ehrfeld v Feldkirchnu; aktvar prvega razreda v Spitalu Juri Haslinger v zgornji Beli; aktvar prvega reda v Beljaku Franc od Neustein v Trebižu; aktvar drugega reda v Beljaku Herman Knapp v Paternionu; avskultant deželne pravice v Celjovcu Jožef Edmund od Hueber pri kantonskem sodništvu prvega razdelka v Celjovcu; avskultant deželne pravice v Celjovcu Avgust od Steinberg v Ferlachu; sindik in kantonski komisar v Šent-Vidu Vencel Bittner v Milstadt; sindik pri mestnem poglavarstvu v Kapli Jovan Kaiser v Bleiburgu; krajni sodnik in kantonski komisar v Viktringu Vincenc Fišer pri kantonskem sodništvu celjovske okolice; krajni sodnik in kantonski komisar v Šent-Jurji Adolf Knapp pri kantonskem sodništvu drugega razdelka v Celjovcu; kantonski komisar in krajni sodnik pri sv. Andreju Jovan Protmann v Frizah; krajni sodnik in kantonski komisar v Silberekcu Matija Feil v Althofen; krajni sodnik in kantonski komisar v Unterdrauburgu Rok Straus v Šent-Pavlu; krajni sodnik in kantonski komisar na Igu Anton Volf v Kapli; krajni sodnik in kantonski komisar v Ebersteinu Franc Novak v Rožni dolini; krajni in kriminalni sodnik v Haimburgu Jožef Kronik v Eberndorfu; krajni in kriminalni sodnik v Šent-Lenardu Jovan Šnerih v Vinkleru; krajni sodnik in kantonski komisar v Ehrnegu Marko Liavnik v Hermagoru; krajni sodnik in kantonski komisar v Šent Pavlu Jovan Šuller v Ebersteinu; deželni sodnik v Wolfsbergu Miroslav Lacker v Gmundnu; kantonski komisar in krajni sodnik v Althofnu Jožef Valcek v Gurku; svetovavec mestnega poglavarstva v Blekovcu Jakob Bauernhansel v Kočah; avskultant deželne pravice v Celjovcu Dragotin Prohasko v Šent Lenartu; kantonski aktvar v Pirani Jožef Mošič v Greifenburgu; nadvradnik v Rothernfelzu Jožef Hueber v Arnoldsteinu.

Za asesore kantonskih sodnij: Kantonski komisar in sodnik v Kočah Dragotin žlahtni od Benedikt v Šent Vidu; kantonski sodnik v Milstadt Juri Mec v Spitalu; mestni poglavar v Blekovcu Anton Lakner v Šent Vidu; sindik v Frizah Anton Klima v Volfsbergu; sindik v Volfsbergu Jožef Valdmüller v Spitalu; konceptni praktikant kantonskega komisarjata v Beljaku Mihael Lorber v Blekovcu; krajni sodnik v Himelau in Kalchofu Ignac Peinlich v Blekovcu; kantonski komisar in krajni sodnik v Valdensteinu August Nekerman v Volfsbergu; kantonski komisar in krajni sodnik v Moosburgu Jovan Hopfgartner v Beljaku; kantonski sodnik v Rožni dolini Jožef Vocelka v Blekovcu; policijski podko-

misar v Celjovcu Jovan Grabner v Beljaku; aktvar drugega reda v Kočah Wilhelm Semen v Spitalu; avskultant deželne pravice v Rovinji Herman od Vest v Voflsbergu; avskultant deželne pravice v Celjovcu Ernest Truk v Beljaku; nadvradnik v Mansbergu Franc Bippert v Šent Vidu, kantonski aktvar v Rožni dolini Dragotin Siegel v Beljaku.

Za namestnike kantonskih sodništev:

Konceptni praktikant kameralne colnije Ludovik Venedikter pri kantonskem sodništvu celjovske okolice; konceptni praktikant deželne sodnije Kaltern na Tirolskem Ferdinand od Bichel v Trebižu; avskultant deželne pravice v Celjovcu Teodor Spängler v Ebersteinu; konceptni praktikant kantonskega komisarijata v Spitalu Franc Umfahrer pri sv. Lenartu; konceptni praktikant kantonskega komisarijata v Beljaku Miroslav Dekleva v Eberndorfu; aktvar v Trebižu Januar Starkl v Bleiburgu; krajni sodnik in kantonski komisar v Magereku Bogomir Košaker pri kantonskem sodništvu prvega razdelka v Celjovcu; kantonski komisar in krajni sodnik v Virtingu Herman Müller v Gurku; kantonski komisar in krajni sodnik v Grafensteinu Edvard od Romani pri kantonskem sodništvu celjovske okolice; krajni sodnik v Frižah Blaž Stuchec v Kapli; krajni sodnik in kantonski komisar v Kajžah Jožef Kasl v Šent Pavlu; krajni sodnik v Eberndorfu Dragotin Bucher v Bleiburgu; tajnik mestnega poglavarstva v Celjovcu Dragotin Fuchs v Althofnu; aktvar v Greifenburgu Pavel Nepocidek v Paternionu; aktvar v Zavodnju Anton Grengg v Greifenburgu; aktvar v Gurku Franc Ruckgaber pri kantonskem sodništvu v Celjovcu prvega razdelka; krajni in kriminalni sodnik v Ostervicu Raimund Pretner v Millstadtu; aktvar v Paternionu Jovan Kleinberger v Vinklernu; krajni sodnik in kantonski komisar v Gamsnegu Maksimilian Stari v spodnji Rožni dolini; aktvar v Rožni dolini Dragotin Rošger v Feldkirchnu; aktvar v Ehrnegu Primož Liavnik v Rožni dolini; avskultant mestnega poglavarstva v Gradcu in začasni sindik v Kindbergu Dragotin Majer v Zavodnju; konceptni praktikant kantonskega komisarijata v Beljaku Guido Krusic v Arnoldsteinu; aktvar stavbenega vrada deželnih stanov v Celjovcu Dragotin Šrifel pri kantonskem sodništvu v Celjovcu drugega razdelka; avskultant deželne pravice v Celjovcu Oton svoboda od Sternek pri kantonskem sodništvu celjovske okolice, in konceptni praktikant kantonskega komisarijata v Novem mestu Gustav vitez od Glunach v Feldkirchnu.

Za avskultante v krajski in koroški kronovini:

Konceptni praktikant deželnega sodništva v Liencu v Tirolah Nikolaj Haller; konceptni praktikant deželnega sodništva Kaltern v Tirolah Edvard Aigner; konceptni praktikant kantonskega sodništva goriske okolice Peter Rudolfi; avskultant deželne pravice v Celjovcu Rud. Raader; sodniški aktvar v Voflsbergu Karlman Killhauser; sodniški aktvar v Turnfallu Alojz svoboda od Javornik; konceptni praktikant ilirske kamorne prokurate Dr. Jožef Kerstein; konceptni praktikant kantonskega homisarjata v Zalogu Peter Levčnik; aktvar v Ipavi Filip Vagner; konceptni praktikant pri ribniškem komisarijatu Lorenc Jeroušek; kandidata sodniškega vrada Leopold od Höffern in August Urbas; konceptni praktikant kameralnega kantonskega vrada v Ljubljani Franc Toman; namestnik aktvarja v Terbižu Jožef Hüt-

ner; konceptni praktikant ilirskega poglavarstva Jožef Kersnik; konceptni praktikant pri komisarijatu v Novem dvoru Matija Ivanč; konceptni praktikant ilirskega poglavarstva August Wurbach; konceptni praktikant pri komisarijatu ljubljanske okolice Gregor Ložar; konceptni praktikant deželnega sodništva Kaltern v Tirolah Jožef Jordan; konceptni praktikant kantonskega sodništva na Berdu Blaž Poljanc; konceptni praktikant kantonskega komisarijata ljubljanske okolice Nikolaj Moos; konceptni praktikant kantonskega komisarijata v Krajnu Anton Globočnik; kandidat sodniškega vrada Oton Lužan; sodniški aktvar v Töllerbergu Jožef Naredi; kandidati sodniškega vrada: Jožef Napreth, Ludovik Šludermann, Wilhelm Pichs, Bernard Klatzer, Arthur Breycha in Anton Rožnik.

Horvaška. Iz vojaške meje se piše v „C. B. a. B.“ da je ministerstvo vojaštva tamošnjemu vojaškemu poveljniku ukazalo, da naj za to leto naruški meji polja obsijati prepove. Ako je to res, bi bilo vonder le s Turkom kaj opraviti.

* Te dni smo dobili sledeče

Naznanilo.

Na našo prošnjo poslano sv. banu je bilo nam 24. febr. odgovorjeno, da Slavenski Jug ne sme izhajati dokler se nove tiskarne postave v življenje ne vpeljejo, ktere hoče vlada skorej za Horvaško in Slavensko izdati.

Tedaj prosimo gospode naročnike, ki so nam do zdaj svoje zaupanje tako krasno izkazali, da poterpe dokler se imenovane postave ne razglase, kar se bo, kakor se nam obeta, skorej zgodilo, ker so postave že gotove in v poterdenje poslane. Mi pa se bomo prizadevali, da poštovanemu občinstvu po mogočosti nadomestimo to njemu in nam nepovoljno pretergano izdavanje naših novin.

V Zagrebu 5. marca 1850.

Vrednik in izdajatelj Slavenskega Juga.

Serbska. Na Serbskem se vse vradne reči v nemškem jeziku opravljajo. Sveta enakopravnost tolikokrat in tako slovesno obljubljena, tako se ti častiš!

Ceska. Bukve, ki so jih undan pražki bukvarji iz Lipsie dobili, je glavno čolništvo pregledalo in vse iztise „Die Geheimnisse des Volkes“ od Sucta konfisciralo.

Slovaška. Iz Slovaškega se zlo žalostne novice čujejo, kako hudo madjarski uradniki z zvestimi Slovaki ravnajo. „Presse“ pravi; mine bomo zdej od posameznih dogodb pripovedovali, vonder moramo vlado opomniti, da naj za to z vso skerbjo pazi, da Madjari čez Slovake ne gospodarijo, da na Slovaškem nobenega Madjara za vradnika ne postavi, ker se je slovaški narod v časih sile in nevarnosti tako zvestega skazal.

Galicia. V Lvovu se govori, da bodo Rusi Ogersko posedli. 23. febr. je okrog 20 rusovskih vozov skoz Lvov živež na Ogersko peljalo.

Austrijska. Kako škodolakovni od ene in priliznjeni od druge strani so vonder nekteri ljudje. Tako se zdaj „Reichszeitung“, ki je že vse slabe resnične in lažnjive lastnosti (dobre pa še ene ne) Košuta in Dembinskega z neskončnim veseljem oznanila, v domače osebne zadeve njunih žen spusti, in jih hudo tepe. Zgubile ste te dve ženski domovino in svoje drage; nadloga in bolečina ste nju družici, drugega jima v tolažbo ni ostalo kakor dobro ime, in „Reichszeitung“ jima še tega obropati skuša.

* Vojaki se še vedno na bavarsko mejo pomikajo; 50,000 se jih bo na vshodno mejo postavilo.

Lepoznansko polje.

Brezskerbni poet.

Belite si glavice,
 Trudite si na polji,
 Roke pri terdem delu;
 Jadrajte v tuja mesta,
 Premir'te križem morje,
 Vojskujte siloviti
 Za vosko ped se zemlje,
 Jaz pil bom in prepeval. —
 Ne bom si belil glave,
 Ne bom štel zvezd nebeških;
 Le eno milo zvezdo
 Poznam jaz, svojo liro,
 Ki vodi me in vlada,
 Ko v noči previharni
 Brodnika Dioskuri.
 Ne bom se trudil s poljem,
 Ne bom oral ne kopal,
 Sadil bom raji terte,
 Bom stiskal raji vino,
 Ki v sercu zbuja pesmi,
 Ki spremlja jih po strunah.
 Kaj mar so ptuja mesta,
 Kaj mar je meni morje,
 Kaj mar mi je, ak tukaj,
 Kjer zdaj sim, mi dopade,
 Ak tu mi je po volji,
 Kaj blodil bi po svetu?
 Peljite vojske ljute,
 Ne zna rabiti meča,
 Ne zna metati kopja
 Desnica moja, ktera
 Je vajena le strune.
 Torej ne grem na vojsko,
 Ne grem, bom raji citral,
 In živel, ko pod nebom
 Živi leteča ptica,
 In živel kakor v morji
 Živi plav'joča riba.

Gornicki.

Pad Carigrada.

(Dalje.)

Zdaj se množica vali od barkostaje v veliko cerkev Ajo Zofijo. Moži, žene, sivčiki, otroci, menihi, nune, vse vanjo vre, in to spet zato, ker so prerokbi verjeli, da, kadar bodo Turki do podobe Konstantina prišli, bode en angel iz nebes prišel, in enemu pri podobi stoječemu, vbogemu možu meč dal z besedami: Vzemi ti meč in osveti Božje ljudstvo! — Potem bodo Turki naglo pobegnuli in od Gerkov podeni, ne bodo le mesta in cele male Azie zapustili, tem več clo do mej Perzie jih bodo Gerki podili. Tako se je tedaj množica nallačila v Ajo Zofijo, ki je že dolgo popred zapuščena stala enako tolovajski jami. Zgodovinar Dukas pripoveduje: „Ako bi bil o tej dobi zares en angel iz nebes stopil in rekel: „Zjedinite se z zapadno vero, in jez bom sovražnike iz mesta zapodil, bi oni vendar ne bili vhogali, temuž se raj Turkom izročili, kakor rimski cerkvi.“ Tako sovražstvo je bilo do rimske cerkve. Turki so vrata, ki jih je nallačena množica zaperla, razbili in ljudstvo kakor privajeno živino v sužnost odgnali. Može so z vervmi, ženske s pasi dve po dve, brez razločka starosti in stana skupej vezali. V cerkvi so se strašne, neizrečene

reči godile. Svete podobe so bile razbite, zlata in sreberna posoda obropana, mašna oblačila oskrunjena, križanje ponovljeno in sv. križ so zmagavci v janičarskej kapi zasmehovaje okrog nosili. Na oltarjih so jedli ali njih konji žerli, ali deklice in fante oskrunjevali. „Tako se je — govori Dukas — beseda proroka Amosa spolnila, ki pravi: Na betelskih oltarjih se bom maševal, govori gospod, rogovi oltarja bodo podkopani na zemljo padli, poslopje bom poderl na poletno hišo, slonokostne hiše bodo razsute in več drugih, govori gospod. Vaši prazniki mi bodo gnusni in vaši darovi mi ne bodo dopadli. Glas tvojih pesem naj molči in glasa tvojih orgel nočem čuti. Konec mojega ljudstva je prišel, govori gospod, kaznovati ga ne bodem odlašal, in tisti dan bodo oboki svetišča tulili, govori gospod.“ Zares so tistikrat tulili oboki tačasnega naj večjega svetišča od groznega početja roparjev in vpitja tistih, katerim je bilo premoženje obropano in svoboda in poštenje. „Svetišče Aja Zofija — govori Phrance — posvetne nebesa Božje modrosti, nebeški prestol Božjega veličastva, drugi kerubimski voz gospoda svetov, Bogu sozidan čudež sveta je bilo groza gnusa.“ Med tem so se Gerki na ozidju proti barkostaji še deržali; ker Turki tukaj še niso ozidja napadli. Al zdaj so jih sovražniki, ki so že čez dve uri mesto napadovali, od zadej zajeli. Pri tej priči, tudi Turki od zunaj ozidje napadejo in v mesto priderejo. Greki tedaj v hiše pobegnejo, v kterih so pa že sovražniki ropali. Gerski poveljnik, Luka Notaras je bil na poti ali pa v svoji hiši vjet; Urban, vnuk Sulejmana je raj iz turna skočil, kakor da bi se bil Ozmanom podal. Na tako vižo je tedaj sedmeroimenovano mesto sedem gričev in sedem turnov, stari Bicane, Antonina, novi Rim, mesto Konstantina, dele sveta ločivno, polnost Izlama, mati sveta, 1125 let potem ko je bilo sosidano pod prvim Kostantinom, pod enajstim in zadnjim 29. maja 1453. leta, po devet in dvajseti, tri in petdesetdnevni obseji Turkom v roke padlo. Trikrat so ga Helenci, trikrat rimski cesarji, dvakrat bicanski puntarji, dvakrat bicanski cesarji, dvakrat bulgarski kralj, enkrat Perziani, enkrat Avari, enkrat Slovan Krum, enkrat Rusi, enkrat Latinci, sedemkrat Arabci, petkrat Turki oblegli, in v peti oblegi, ko je bilo že popred sedemkrat vzeto, so ga Turki pod Mohamedom II. Grekom vzeli. Tako osodo je imelo mesto, katero je zavolj hudobij zaslužilo.

(Dalje sledi.)

Nenavadne besede v prevdarek.

Sladčica, če se mleko, ki bi se imelo kisló sosesi, skazi, da je sladkega okusa, pravijo, da ima sladčico.

Svét, v govoru: pri svéti tak, kakor —, pomeni v nar. popolnem pomenu besedo: enak, ganz ähnlich, štédór (?) (pri tehtnici ali vagi).

Škrében (škrébena) je dublja, ali luknja v vejo kakšnega drevesa, ali sama od sebe, ali pa nallaš narejena, da se deževnica vanjo nabira, katero v pomanjkanji dobre vode, postavim pastirji po gojzdih, drevarji po gorah itd. pijejo.

Škrébén je pa nekako vspred moleča skala, tak rob.

Šrájati (?) postavim žago, ji zobe v pravi red djati.